

Asia: VN/179/2024

Lausuntopyyntö Finnfund-lain muutostarpeita koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleiset huomionne arviomuistiosta ja Finnfund-lain uudistamistarpeista?

Yleisenä huomiona voidaan todeta, että laki tarvitsee uudistamista ja ajantasaistamista. Lisäksi haluamme todeta, että viranomaisen tehtävät tulisi säilyttää ministeriöillä eikä siirtää niitä yhtiöiden hoidettaviksi. Osakeyhtiö ei ole tehokkain tapa hoitaa virkatehtäviä eikä ole tarkoituksenmukaista tehdä osakeyhtiön hallinnon jäsenistä virkamiehiä. Virkatehtävät tulisi hoitaa ministeriöissä, jolloin niiden tarkoituksenmukaiseen hoitoon tule varata riittävät varat talousarviossa ja resurssit.

2. Mitä mieltä olette ehdotuksesta, että Finnfundin nykyistä toimialaa laajennettaisiin siten, että Finnfund voisi jatkossa rahoittaa myös muualle kuin kehittyvään maahan perustettua yritystä, siinä tapauksessa, että rahoitus käytetään kehittyvässä maassa toteutettavaan investointiin? Millaisia vaikutuksia arvioitte tällä olevan?

Arvioimme, että kyseinen laajennus toisi Finfundin kilpailemaan muun kotimaisen julkisen ja yksityisen rahoituksen kanssa. Emme suosittele tätä lähestymistä, koska kansainväliseen laajentumiseen on tarjolla rahoitusta. Rajanveto muualle perustetun yrityksen liiketoiminnan rahoittamisen kohdentamisesta voi olla vaikea arvioida ja valvoa. Selkeämpää on pitäytyä nykyisessä rahoituksen raamissa.

3. Pidätkö tarkoituksenmukaisena ehdotusta Finnfundin uudesta rakenteesta eli emo-tytäryhtiö – mallista, jossa julkiset hallintotehtävät keskitettäisiin tytäryhtiöön ja liiketoiminta emoyhtiöön? Muut huomionne emo-tytäryhtiö –malliin? Muut huomionne ”yhden yhtiön malliin” tai ”virasto-yhtiö” –malliin?

Kantamme on, että julkiset hallintotehtävät tulee järjestää ja hoitaa ministeriöissä. Tällöin niin tarkoituksenmukaisuus, arviointi ja virkavastuuseen liittyvät kysymykset ovat selkeitä ja johdonmukaisia. Mikäli kyseisiä tehtäviä halutaan hoitaa ja tarjota, tulee niihin osoittaa myös varoja.

4. Huomionne ehdotukseen siitä, että Finnfundin tytäryhtiölle säädettäisiin oikeus myöntää valtionavustuksia? Huomionne siihen, että Finnfundin tytäryhtiöllä olisi oikeus myöntää avustuksia myös yli ns. de minimis –rajan (300 000 e, ks. komission asetus (EU) N:o 1407/2013) ja oikeus käsitellä myöntö-, maksatus- ja muutospäätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset?

Yleisenä huomiona todettakoon, että valtiolla tulisi olla valtionavustukset keskitettyinä yhteen yhtiöön, jos niitä halutaan tarjota. Tällä hetkellä on jonkin verran haasteellinen rakenne Business

Finlandin kanssa ja mahdollinen Tesi-konsernin muodostaminen tuo tähän myös omat haasteensa. Valtionaputominta tulisi olla virastossa eikä yhtiömuodossa, koska osakeyhtiön toiminta asetta sille haasteita hallinnossa ja yhtiön taloudessa. Emme näe valtionaputoimintaa toimivana ratkaisuna yhtiömuodossa, vaan suoraan ministeriöstä tai ministeriön alaisesta virastosta hoidettavana viranomaisen tehtävänä.

5. Mitkä arviomuistiossa mainituista Finnpartnership- ja PIF-tehtävistä (arviomuistion jaksot 2.2 ja 2.5) ovat mielestänne julkisia hallintotehtäviä?

Nykyinen käytäntö on pääosin toimiva ja ottaa riittävästi huomioon kansainväliset ohjeet ja suositukset. Muutosta nykyiseen toimintatapaan ei ole tarvetta eikä toimintaa laajentaa tai siirtää Finnfundille.

6. Miten laissa tulisi säätää julkisten hallintotehtävien siirrosta Finnfundin tytäryhtiölle ostopalvelusopimuksella siten että tehtävät määritellään laissa riittävällä tarkkuudella, mutta samalla huomioiden se, että tehtävien kaikkia yksityiskohtia ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista säätää lakiin sekä huomioiden, että tulevaisuudessa julkiset hallintotehtävät voivat muuttua rahoitusmuotojen muuttuessa nopeasti?

Julkisia hallintotehtäviä ei tulisi siirtää Finnfundin tytäryhtiölle. Viranomaisen virkavastuulla ja talousarviovaroin tehtävät päätökset tulee hoitaa ministeriössä.

7. PeVL 35/2008 vp lausunnon valossa, onko tarpeen säätää tarkemmin siitä, että Business Finlandin rahoituskeskus (virasto) hoitaa ulkoministeriön puolesta vain sopimuksen nojalla julkista hallintotehtävää DevPlat-alustan osalta (jakso 2.4.)?

DevPlat-toiminnan osalta nykyinen käytäntö on toimiva. Toisena vaihtoehtona näemme koko toiminnan siirtämisen osaksi Business Finlandin valtionavustustoiminnan alle omaksi ohjelmakseen, jolle allokoidaan talousarviosta rahoitusta. Ei ole tarkoituksenmukaista siirtää toimintaa tai kytkeä sitä osaksi Finnfundia

8. Voidaanko tulkita jatkossakin, että (emo)Finnfund ei hoida julkista hallintotehtävää rahoitusliiketoimintaansa harjoittaessa, koska rahoitusta ei myönnetä hallintopäätökseen rinnastuvassa (haku)menettelyssä (ks. prof. Mäenpään lausunnosta jakso 2.8.1)?

Julkinen hallintotehtävä ja erityistehtäväyhtiön erityistehtävä tulisi pitää erillään. Julkisia hallintotehtäviä ei tulisi siirtää yhtiöihin ja näin luoda keinotekoisia ja vastuultaan haastavia rakenteita, kun meillä on toimivat rakenteet ministeriöissä.

9. Voisiko Finnfundin tytäryhtiö myöntää valtionavustusta samalle yritykselle, joka on Finnfundin emoyhtiön sijoitusportfoliossa tai johon Finnfund suunnittelee mahdollista sijoitusta, eli on osa Finnfundin emoyhtiön rahoitusliiketoimintaa (markkina-/kilpailuneutraliteetti, ks. jakso 2.3.3.)? Muut huomionne markkina-/kilpailuneutraliteettiin liittyen?

Tässä on yksi hyvä esimerkki, jossa tehtävät ja vastuut menevät haasteellisesti päällekkäin ja voivat aiheuttaa vaikeita tilanteita vaikeissa rahoitustilanteissa. Mistä näissä tilanteissa lisärahoitusta otettaisiin ja kuka olisi sen tarjoaja, esimerkkinä? Kilpailuneutraliteetin kannalta valtionyhtiöiden tai ministeriöiden ei tulisi tarjota rahoitusta tilanteessa, jossa yritykset voivat saada rahoitusta

kotimaasta tai paikallisesti. Valtiontukien osalta tulee kiinnittää huomiota niiden tarkoituksenmukaisuuteen, määrään ja ajanmukaisuuteen.

10. Huomionne julkisuuslain soveltumisesta, tietojenvaihdosta ja salassa pidettävien tietojen luovutuksesta Finnfundin toimintaan liittyen (huomioiden eri yksityisten ja julkisten tahojen kanssa tehtävä yhteistyö)? Onko arviomuistiossa tunnistettu riittäväällä tavalla tahot joille voi olla tarvetta siirtää tietoja? Muita huomioitanne?

Julkisuuslakia ollaan uudistamassa ja se on myös lausuntokierroksella. Ministeriöiden päätöksentekoprosessi vastuineen on selkeä niin valmistelun kuin asiakirjojenkin julkisuuden osalta. Yhtiömuoto asettaa omat rajoituksensa tietojen julkisuudelle.

11. Mikä on julkisen hallintotehtävän korvausmekanismi tilanteessa, jossa kilpailua ei ole (ks. jakso 2.7.1.3)?

Hallintopalkkion määrä on vaikeasti määriteltävissä ja tukee johtopäätöstä, että valmistelu ja päätökset tulee tehdä ministeriössä eikä yhtiössä.

12. Huomionne liittyen Finnfundin hallintoneuvoston rooliin tulevaisuudessa? Millaiseksi arvioitte sen merkitykseen sidosryhmien ja eduskunnan tiedonsaantiin?

Hallintoneuvoston roolia on hyvä tarkentaa ja pohtia hyvin tarkasti sen muuttamista neuvottelukunnaksi. Hallintoneuvostolla on laissa määrätty rooli. Neuvottelukunta on joustavampi ja osaltaan voi olla mahdollinen vaihtoehto ottaa mukaan myös kansainvälisiä jäseniä tukemaan Finnfundin liiketoimintaa, jolloin kokouskieli vaihtuisi englanniksi. Kansainvälinen neuvottelukunta olisi mahdollisesti hyödyllinen niin markkinoiden kuin toimialojen kansainvälisen kehittymisen seurannassa.

13. Lakimuutosten myötä Finnfundin tytäryhtiö voisi tukea yrityksiä joustavammin teknisellä tuella yritysten hankkeiden saattamisessa investointirahoituskelpoiseksi. Lisäksi Finnfundin investointien minimikokoa olisi mahdollista alentaa. Miten arvioitte näiden seikkojen vaikuttavan yritysten mahdollisuuksiin kehittää liiketoimintaa kehittyvissä maissa?

Tukea ja tuen kokoa arvoitaessa investointikelpoisuuden saavuttamiseksi vaaditaan liiketoimintasuunnitelma- ja investointilaskelmat. Näiden tuottaminen tulisi onnistua hankkeen johtavalta omistajalta tai sijoittajalta ilman merkittäviä panostuksia. Mikäli investointien tueksi alustavien suunnitelmien ja laskelmien jälkeen tarvitaan laajempia markkinatutkimuksia ja teknisiä arvioita, voisi tämä olla jo osa hankkeen ns. feasibility study -vaihetta ja rahoitettavissa investointiin osallistuvien toimesta. Liian pienet ja lukumääräisesti useat hankkeet voivat jäädä vaikuttavuudeltaan ja toteutettavuudeltaan tekemättä tai keskeneräisiksi.

14. Miten arvioitte muutosten vaikutuksia? Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

Erityisesti tulisi huomioida, että ministeriöissä asioiden valmistelu ja päätökset tehdään virkavastuulla. Toiminnot tulisi tällöin säilyttää ministeriöissä, jossa niihin tulee osoittaa riittävät varat ja resurssit talousarviossa. Tämä edellyttää toiminnan priorisointia ministeriössä. Toiminnan siirtäminen hallinnollisen taakan tai varojen puutteen takia haasteelliseen yhtiömuotoon on hankala

perustella. Vaikutusarviot tulisi olla pohjana toiminnan muuttamiselle. Vaikutusarvioissa on hyvä arvioida rahoituksen volyymi historiassa ja ennusteena tuleville rahoitussuunnitelmille.

15. Muut mahdolliset huomionne?

Erityisesti tulisi huomioida, että ministeriöissä asioiden valmistelu ja päätökset tehdään virkavastuulla. Toiminnot tulisi tällöin säilyttää ministeriöissä, jossa niihin tulee osoittaa riittävät varat ja resurssit talousarviossa. Tämä edellyttää toiminnan priorisointia ministeriössä. Toiminnan siirtäminen hallinnollisen taakan tai varojen puutteen takia haasteelliseen yhtiömuotoon on hankala perustella.

Viertola Kimmo
Valtioneuvoston kanslia - Omistajaohjausosasto